Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 16. aprila 2015*

„Predhodno odločanje — Uredba (ES) št. 1346/2000 — Člena 4 in 13 — Postopek zaradi insolventnosti — Izplačilo, izvedeno po datumu uvedbe postopka zaradi insolventnosti na podlagi rubeža, izvedenega pred tem datumom — Izpodbojna tožba zoper dejanje, ki je v škodo interesom upnikov — Zastaralni rok, rok za vložitev izpodbojne tožbe in prekluzivni rok — Obličnostni predpisi za izpodbojno tožbo — Pravo, ki se uporablja“

V zadevi C-557/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (Nemčija), z odločbo z dne 10. oktobra 2013, ki je prispela na Sodišče 29. oktobra 2013, v postopku

Hermann Lutz

proti

Elke Bäuerle, upraviteljica ECZ Autohandel GmbH,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits, sodniki, in M. Berger (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: L. Carrasco Marco, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 18. septembra 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za M. Lutza C. Brändle, odvetnik,

— za E. Bäuerle, upraviteljico ECZ Autohandel GmbH, W. Nassall, odvetnik,

— za nemško vlado T. Henze, J. Kemper in D. Kuon, agenti,

— za grško vlado G. Skiani in M. Germani, agentki,

— za špansko vlado M. García-Valdecasas Dorrego, agentka,

* Jezik postopka: nemščina.

— za portugalsko vlado L. Inez Fernandes in F. de Figueiroa Quelhas, agenta,

— za Evropsko komisijo M. Wilderspin, agent,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 27. novembra 2014

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 4(2)(m) in 13 Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 1, str. 191).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med H. Lutzom, avstrijskim državljanom, in E. Bäuerle, upraviteljico v postopku zaradi insolventnosti, ki je bil začet v Nemčiji glede premoženja ECZ Autohandel GmbH (v nadaljevanju: družba dolžnica), v zvezi z izpodbojno tožbo.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodnih izjavah od 23 do 25 Uredbe št. 1346/2000 je navedeno:

„(23) Ta uredba mora za zadeve, ki jih zajema, določiti enotne kolizijske norme, ki v okviru njihovega področja uporabe nadomeščajo nacionalna pravila mednarodnega zasebnega prava. Če ni določeno drugače, se mora uporabiti pravo države članice, v kateri so bili uvedeni postopki v primeru insolventnosti (*lex concursus*). Ta kolizijska norma mora veljati za glavne postopke, pa tudi za lokalne. *Lex concursus* določa vse procesne in materialne posledice postopkov v primeru insolventnosti, za zadevne osebe in zadevna pravna razmerja. Ureja vse pogoje za uvedbo, vodenje in končanje postopkov v primeru insolventnosti.

(24) Avtomatično priznavanje postopkov v primeru insolventnosti, za katere se praviloma uporablja pravo države, v kateri so bili uvedeni, lahko kolidira pravilom drugih držav članic o izvajanju pravnih dejanj. Za zagotovitev zaščite zakonitih pričakovanj in pravne varnosti v državah članicah, ki niso tiste, v katerih so bili uvedeni postopki v primeru insolventnosti, je treba predvideti številne izjeme od splošnega pravila.

(25) Obstaja zlasti potreba po posebni navedbi odstopanja od prava države, v kateri so bili uvedeni postopki v primeru insolventnosti, v primeru stvarnih pravic, ker so te precejšnjega pomena pri odobritvi kreditov. Podlago, veljavnost in učinkovanje takih stvarnih pravic je zato treba praviloma določiti po pravu kraja (*lex situs*) in nanje ne bi smela vplivati uvedba postopkov v primeru insolventnosti. Imetniku stvarnih pravic mora biti zato še naprej omogočeno dodatno jamstvo pri uveljavljanju izločitvenih in ločitvenih pravic. […]“.

4 Člen 4 Uredbe št. 1346/2000 določa:

„1. Če ta uredba ne določa drugače, je pravo, ki se uporablja za postopke v primeru insolventnosti in njihove učinke, pravo države članice, na katere ozemlju so bili uvedeni postopki, v nadaljnjem besedilu ‚država, v kateri so bili uvedeni postopki‘.

2. Pravo države, v kateri so bili uvedeni postopki, določa pogoje za uvedbo, vodenje in končanje teh postopkov. Zlasti pa določa:

[…]

(f) posledice postopkov v primeru insolventnosti na postopke, ki so jih sprožili posamezni upniki, razen na pravde v teku;

[…]

(m) pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov.“

5 Člen 5 Uredbe št. 1346/2000 določa:

„1. Uvedba postopkov v primeru insolventnosti ne sme vplivati na stvarne pravice upnikov ali tretjih oseb glede dolžnikovih opredmetenih ali neopredmetenih sredstev, premičnin ali nepremičnin – posebnega premoženja, pa tudi večine premoženja, ki ni določeno in se od časa do časa spreminja – ki se ob uvedbi postopkov v primeru insolventnosti nahajajo na ozemlju druge države članice.

2. Pravice, navedene v odstavku 1, pomenijo zlasti:

(a) pravico unovčiti premoženje ali naročiti njegovo unovčenje ter prejeti zadoščenje iz iztržka od prodaje ali prihodka od tega premoženja, zlasti na podlagi zastavne pravice ali hipoteke;

(b) izključno pravico do poplačila terjatve, zlasti na podlagi zastavne pravice na terjatvi ali z odstopom terjatve na podlagi jamstva;

[…]

4. Odstavek 1 ne preprečuje ničnosti, izpodbojnosti ali neizvršitve pravnih dejanj, kakor je navedeno v členu 4(2)(m).“

6 Člen 13 Uredbe št. 1346/2000 določa:

„Člen 4(2)[(m)] se ne uporablja, če oseba, ki je imela korist od dejanja, ki je v škodo vsem upnikom, dokaže, da:

— je za navedeno dejanje odločilno pravo države članice, ki ni država, v kateri so bili uvedeni postopki, in

— v ustreznem primeru pravo ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja.“

7 Člen 20(1) Uredbe št. 1346/2000 tako določa:

„Upnik, ki po uvedbi postopkov, navedenih v členu 3(1), na kakršenkoli način, zlasti z izvršbo, pridobi delno ali celotno poplačilo njegovih terjatev iz premoženja dolžnika, ki se nahaja na ozemlju druge države članice, mora s pridržkom členov 5 in 7 prejeto vrniti upravitelju.“

8 Člen 12(1) Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I) (UL L 177, str. 6; v nadaljevanju: Uredba Rim I), določa:

„Pravo, ki se uporablja za pogodbo v skladu s to uredbo, ureja predvsem:

[…]

(d) različne načine prenehanja obveznosti, prekluzijo in zastaranje terjatev;

[…]“

Nemško pravo

9 Člen 88 Insolvenzordnung (nemški zakon o insolventnosti) z dne 5. oktobra 1994 (BGBl., 1994 I, str. 2866) v različici, ki se uporabi za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: InsO), določa:

„Če je upnik v mesecu pred vložitvijo vloge za uvedbo postopka zaradi insolventnosti ali po vložitvi te vloge z izvršbo pridobil zastavno pravico na premoženju dolžnika, ki spada v stečajno maso, ta pravica z uvedbo navedenega postopka postane neveljavna.“

Avstrijsko pravo

10 Člen 43(1) in (2) Insolvenzordnung (zakon o insolventnosti) (RGBl., str. 337/1914) v različici, ki se uporabi za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: IO), določa:

„1. Izpodbijanje je mogoče zahtevati s tožbo […]

2. Tožbo za izpodbijanje je treba vložiti v prekluzivnem roku enega leta od uvedbe postopka zaradi insolventnosti. […]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

11 ECZ GmbH je bila nemška družba, katere sedež je bil v času dejanskega stanja iz postopka v glavni stvari v kraju Tettnang (Nemčija). Njena dejavnost je bila prodaja vozil. Za poslovanje na avstrijskem trgu je imela hčerinsko družbo s sedežem v Bregenzu (Avstrija), ki je v obravnavanem primeru družba dolžnica. H. Lutz je pri tej družbi kupil avto, vendar je, ker ta ni bil dobavljen, pri Bezirksgericht Bregenz (okrožno sodišče, Bregenz) vložil tožbo za vračilo zneska, ki ga je nakazal navedeni družbi. To sodišče je 17. marca 2008 sprejelo odločbo, ki zajema izvršljiv plačilni nalog, naslovljen na to družbo, za izplačilo 9 566 EUR skupaj z obrestmi.

12 Družba dolžnica je 13. aprila 2008 pri Amtsgericht Ravensburg (okrožno sodišče Ravensburg, Nemčija) zahtevala uvedbo postopka zaradi insolventnosti.

13 Ker je Bezirksgericht Bregenz 20. maja 2008 odobrilo izvršbo svoje odločbe z dne 17. marca 2008, ki zajema plačilni nalog, so bili pri banki s sedežem v Avstriji blokirani trije računi družbe dolžnice. Ta banka je bila o postopku blokiranja obveščena 23. maja 2008.

14 Amtsgericht Ravensburg je 4. avgusta 2008 zoper družbo dolžnico uvedlo postopek zaradi insolventnosti.

15 Banka, pri kateri so bili blokirani bančni računi družbe dolžnice, je 17. marca 2009 H. Lutzu izplačala znesek 11.778,48 EUR. Tedanji upravitelj je pred tem datumom z dopisom z dne 10. marca 2009 tej banki sporočil, da si pridržuje možnost, da zaradi insolventnosti izpodbije vsako izplačilo v korist upnikov družbe dolžnice.

16 Tedanji upravitelj je z dopisom z dne 3. junija 2009 H. Lutza obvestil, da izpodbija izvršbo, ki jo je Bezirksgericht Bregenz odobrilo 20. maja 2008, in izplačilo z dne 17. marca 2009. E. Bäuerle, upraviteljica družbe dolžnice, je 23. oktobra 2009 proti H. Lutzu vložila izpodbojno tožbo, pri čemer je zahtevala, naj se v maso vrne izplačilo, izvedeno 17. marca 2009.

17 Landgericht Ravensburg (deželno sodišče Ravensburg) je tožbi E. Bäuerle ugodilo. H. Lutz je zoper odločbo Landgericht Ravensburg vložil pritožbo, vendar z njo ni uspel. Zato je pri Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) vložil „revizijo“ na podlagi enakih predlogov za zavrnitev te tožbe.

18 Predložitveno sodišče meni, da je izid revizije odvisen od razlage člena 13 Uredbe št. 1346/2000, če se ta določba uporablja za dejansko stanje iz postopka v glavni stvari. Člen 4(2)(m) navedene uredbe namreč določa, da pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov, določi pravo države članice, na ozemlju katere se uvede postopek zaradi insolventnosti (v nadaljevanju: *lex fori concursus*). Toda v skladu s členom 13 navedene uredbe se ta določba ne uporabi, če oseba, ki je imela korist od dejanja, ki je v škodo vseh upnikov, dokaže, da je za navedeno dejanje upoštevno pravo države članice, ki ni država, v kateri je bili uveden postopek, in da po tem pravu dejanja nikakor ni mogoče izpodbijati.

19 V zvezi s tem predložitveno sodišče ugotavlja, da je v postopku v glavni stvari v skladu z *lex fori concursus*, ki je v obravnavanem primeru člen 88 InsO, zastavna pravica na bančnih računih družbe dolžnice postala neveljavna na datum uvedbe postopka zaradi insolventnosti proti tej družbi, ker je bilo to blokiranje dovoljeno in izvedeno po predlogu za uvedbo tega postopka. Izplačilo zneska, zarubljenega na bančnih računih, izvedeno po tem, naj bi bilo prav tako neveljavno.

20 Predložitveno sodišče dodaja, da H. Lutz, ki se sklicuje na člen 13 Uredbe št. 1346/2000, meni, da plačila iz postopka v glavni stvari ni več mogoče izpodbijati na podlagi prava, ki se uporabi za to plačilo, torej avstrijskega prava. Člen 43(2) IO namreč za vložitev izpodbojne tožbe določa prekluzivni rok enega leta od uvedbe postopka zaradi insolventnosti. Ta rok naj v postopku v glavni stvari ne bi bil spoštovan.

21 Predložitveno sodišče ugotavlja, da je v nemškem pravu rok za vložitev tožbe za izpodbijanje tri leta in da je bil ta rok v postopku v glavni stvari upoštevan.

22 Bundesgerichtshof je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali se člen 13 Uredbe št. 1346/2000 uporablja, če je izplačilo zneska – ki ga upravitelj v postopku zaradi insolventnosti izpodbija – ki je bil zarubljen pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti, izvedeno šele po uvedbi tega postopka?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali se izjema iz člena 13 Uredbe št. 1346/2000 nanaša tudi na zastaralni rok, rok za vložitev tožbe in prekluzivni rok, ki je določen po pravu kraja, v katerem je izpodbijano pravno dejanje imelo pravne učinke (*lex causae*)?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen: ali je treba obličnostne predpise za uveljavljanje zahtevka v smislu člena 13 Uredbe št. 1346/2000 presojati po *lex causae* ali po *lex fori concursus*?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

23 Vprašanja predložitvenega sodišča se v bistvu nanašajo na uporabo člena 13 Uredbe št. 1346/2000 za izplačilo upniku, izvedeno po uvedbi postopka zaradi insolventnosti proti dolžniku na podlagi zastavne pravice, ki je bila nastala pred uvedbo tega postopka. Pred odgovorom na ta vprašanja je treba ugotoviti, da vendarle temeljijo na dveh predpostavkah, ki ju je treba preizkusiti.

24 Predložitveno sodišče namreč poudarja, da čeprav člen 5(1) Uredbe št. 1346/2000 določa, da uvedba postopka v primeru insolventnosti ne sme vplivati na stvarne pravice upnika na premoženju dolžnika, člen 5(4) te uredbe določa, da „[o]dstavek 1 ne preprečuje ničnosti, izpodbojnosti ali neizvršitve“.

25 Predložitveno sodišče tako implicitno ugotavlja, prvič, da je zastavna pravica na premoženju na bančnih računih z izvršbo „stvarna pravica“, ki je lahko varovana na podlagi člena 5(1) Uredbe št. 1346/2000.

26 Drugič, navedeno sodišče meni, da je tako dodeljeno varstvo vendarle lahko izključeno na podlagi člena 5(4) Uredbe št. 1346/2000 v primerih in pod pogoji, ki jih določa *lex fori concursus*. To sodišče tako pojasnjuje, da je zastavna pravica na premoženju na bančnih računih iz postopka v glavni stvari, ker je nastala šele po predlogu uvedbe postopka zaradi insolventnosti proti družbi dolžnici, vloženem 13. aprila 2008, postala neveljavna na podlagi člena 88 InsO s 4. avgustom 2008, ko je bil ta postopek uveden, pri čemer je postalo neveljavno tudi izplačilo zneska H. Lutzu, zarubljenega na bančnih računih te družbe, izvedeno 17. marca 2009.

27 V zvezi s tem je treba glede lastnosti „stvarne“ zastavne pravice na premoženju na bančnih računih poudariti, da člen 5(2) Uredbe št. 1346/2000 med „stvarnimi pravicami“ iz člena 5(1) te uredbe določa izključno pravico do poplačila terjatve. Dalje, kot je razvidno iz uvodne izjave 25 navedene uredbe, je treba podlago, veljavnost in učinkovanje stvarnih pravic praviloma določiti po pravu kraja.

28 Zato je pravica, ki temelji na rubežu na bančnih računih iz postopka v glavni stvari, dejansko lahko „stvarna pravica“ v smislu člena 5(1) Uredbe št. 1346/2000, če je na podlagi zadevnega nacionalnega prava, ki je v obravnavanem primeru avstrijsko pravo, izključna glede na druge upnike družbe dolžnice, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

29 Dalje, glede vprašanja, ali je pravica, ki temelji na rubežu na bančnih računih iz postopka v glavni stvari, če je „stvarna pravica“ v smislu člena 5(1) Uredbe št. 1346/2000, postala *ipso iure* neveljavna zaradi uvedbe postopka zaradi insolventnosti proti družbi dolžnici, je res, da člen 5(4) te uredbe omogoča izključitev uporabe člena 5(1) navedene uredbe zgolj v primeru „zahtevka“ za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost iz člena 4(2)(m) Uredbe št. 1346/2000.

30 Vendar kot je generalni pravobranilec navedel v točki 49 sklepnih predlogov, sklicevanje večine jezikovnih različic v členu 5(4) Uredbe št. 1346/2000 na „zahtevke“ za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost ne omogoča sklepanja, da je področje uporabe te določbe omejeno zgolj na sodna dejanja. To določbo je treba namreč brati v povezavi s členom 4(2)(m) te uredbe, ki na splošno napotuje na „pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo“, in ne samo na „zahtevke“ za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost. Za ugotovitev, ali je ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost akta lahko posledica tožbe, drugega pravnega ravnanja ali učinka zakona, je treba napotiti na *lex fori concursus*, ki je na podlagi tega člena 4(2)(m) Uredbe št. 1346/2000 pristojno za določitev pravil v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo.

31 V zvezi s tem je treba dodati, da čeprav člen 4(2)(m) Uredbe št. 1346/2000 določa, da *lex fori concursus* določa pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov, člen 13 te uredbe, na katerega se sklicuje H. Lutz, določa izjemo od tega pravila, saj izključuje

uporabo člena 4(2)(m) navedene uredbe in daje pristojnost pravu, ki se uporablja za dejanje, ki ga izpodbija upravitelj (v nadaljevanju: *lex causae*), kadar so izpolnjeni nekateri pogoji. Na vprašanja, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, je torej treba odgovoriti tako, da se mu omogoči, da preveri tudi, ali uporaba člena 88 InsO in torej *ipso iure* neveljavnost blokade bančnih računov iz postopka v glavni stvari ni izključena zaradi uporabe avstrijskega zakona na podlagi člena 13 Uredbe št. 1346/2000.

Prvo vprašanje

32 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da se uporablja, če je izplačilo denarnega zneska – ki ga upravitelj v postopku zaradi insolventnosti izpodbija – ki je bil zarubljen pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti, izvedeno šele po uvedbi tega postopka.

33 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da besedilo člena 13 Uredbe št. 1346/2000 ne določa nobene omejitve njenega področja uporabe glede na datum, na katerega je bilo storjeno zadevno škodno ravnanje.

34 Vendar člen 13 Uredbe št. 1346/2000 pomeni izjemo od splošnega pravila iz člena 4(1) Uredbe št. 1346/2000, v skladu s katerim je pravo, ki se uporabi za postopek insolventnosti in njegove učinke, *lex fori concursus*. To izjemo, katere cilj je, kot je poudarjeno v uvodni izjavi 24 te uredbe, zaščita legitimnih pričakovanj in pravne varnosti v državah članicah, ki niso tiste, v katerih so bili uvedeni postopki, je treba razlagati ozko, pri čemer njen obseg ne sme presegati tega, kar je nujno za uresničitev tega cilja.

35 Razlaga člena 13 Uredbe št. 1346/2000 v smislu, da se uporablja tudi za dejanja, opravljena po uvedbi postopka zaradi insolventnosti, bi presegala to, kar je nuno za zaščito legitimnih pričakovanj in pravne varnosti v državah članicah, ki niso tiste, v katerih so bili uvedeni postopki. Po uvedbi postopka zaradi insolventnosti lahko namreč upniki zadevnega dolžnika predvidijo učinke uporabe *lex fori concursus* na pravna razmerja, ki jih imajo s tem dolžnikom. Kot je generalni pravobranilec pravilno navedel v točki 60 sklepnih predlogov, torej načeloma ne morejo uveljavljati okrepljenega varstva.

36 Ugotoviti je torej treba, da se člen 13 Uredbe št. 1346/2000 načeloma ne uporabi za dejanja, storjena po uvedbi postopka zaradi insolventnosti.

37 Ne glede na ugotovitev iz prejšnje točke je treba poudariti, da bi bilo lahko dejanje, ki je bilo izpodbijano v postopku v glavni stvari, v obravnavanem primeru izplačilo, nakazano M. Lutzu 17. marca 2009, izvedeno na podlagi stvarne pravice, torej zastavne pravice na bančnih računih družbe dolžnice. Ker je ta zastavna pravica nastala pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti proti družbi dolžnici, bi bilo lahko to dejanje v skladu z odločbami Uredbe št. 1346/2000 posebej varovano.

38 Kot je bilo poudarjeno v uvodni izjavi 25 Uredbe št. 1346/2000, je zakonodajalec hotel za stvarne pravice določiti posebno navezovanje, ki odstopa od *lex fori concursus*, ker so te pravice zelo pomembne pri odobritvi kreditov. V skladu s to uvodno izjavo mora biti imetniku stvarne pravice, ki je nastala pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti, tudi po tej uvedbi omogočeno uveljavljanje izločitvenih in ločitvenih pravic.

39 Člen 5(1) Uredbe št. 1346/2000 za uresničitev tega cilja določa, da uvedba postopka insolventnosti „ne sme vplivati“ na stvarne pravice, ki spadajo na področje uporabe te določbe. Očitno je, da se s tem pravilom hoče med drugim upniku omogočiti, da lahko tudi po uvedbi postopka zaradi insolventnosti učinkovito uveljavlja svojo stvarno pravico, ki je nastala pred uvedbo tega postopka.

40 Da se upniku omogoči učinkovito sklicevanje na njegovo stvarno pravico, je nujno, da ima ta upnik po uvedbi postopka zaradi insolventnosti možnost uveljavljanja te pravice, načeloma na podlagi uporabe prava *lex causae*. Člen 5 Uredbe št. 1346/2000 je tako posebnost, katere namen ni zgolj zaščita dejanj, storjenih pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti, ampak tudi in zlasti dejanj, storjenih po uvedbi tega postopka. V zvezi s tem je treba dodati, da, čeprav člen 20(1) te uredbe določa, da mora upnik, ki po uvedbi postopka zaradi insolventnosti pridobi delno ali celotno poplačilo svojih terjatev iz premoženja dolžnika, ki se nahaja na ozemlju države članice, ki ni država, v kateri je bil uveden postopek, prejeto vrniti upravitelju, pa je v tej določbi navedeno tudi, da obveznost vračila za zadevnega upnika velja zgolj „s pridržkom“, med drugim, člena 5 navedene uredbe. Zato tudi člen 20(1) navedene uredbe v postopku v glavni stvari ni upošteven.

41 Posledično, ker se člen 5 Uredbe št. 1346/2000 nanaša med drugim na dejanja, storjena po uvedbi postopka zaradi insolventnosti, ugotovitev iz točk od 33 do 36 te sodbe, v skladu s katerimi se člen 13 te uredbe načeloma ne uporabi za dejanja, storjena po uvedbi postopka zaradi insolventnosti, ni mogoče uporabiti v okoliščinah, v katerih upnik uveljavlja stvarne pravice iz člena 5(1) navedene uredbe.

42 Dalje, čeprav člen 5(4) Uredbe št. 1346/2000 v povezavi s členom 4(2)(m) te uredbe omogoča vložitev zahtevka za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja, katerega cilj je uveljavitev stvarne pravice po uvedbi postopka zaradi insolventnosti, je treba te določbe zaradi zagotavljanja polnega učinka člena 5(1) navedene uredbe razlagati tako, da ne izključujejo, da lahko upnik uveljavlja člen 13 te uredbe za dokazovanje, da je za navedeno dejanje upoštevno pravo države članice, ki ni država, v kateri je bili uveden postopek, in da po tem pravu dejanja nikakor ni mogoče izpodbijati.

43 V teh okoliščinah je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da se uporablja, če je izplačilo denarnega zneska – ki ga upravitelj v postopku zaradi insolventnosti izpodbija – ki je bil zarubljen pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti, izvedeno šele po uvedbi tega postopka.

Drugo vprašanje

44 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da se izjema, ki jo določa, nanaša tudi na zastaralni rok, rok za vložitev izpodbojne tožbe in prekluzivni rok, ki ga določa *lex causae*.

45 V zvezi s tem je treba poudariti, prvič, da člen 13 Uredbe št. 1346/2000 pri napotovanju na *lex causae* ne razlikuje med zastaralnimi roki, roki za vložitev izpodbojne tožbe in prekluzivnimi roki.

46 Drugič, čeprav je res, da člen 12(1)(d) Uredbe Rim I določa, da se za prekluzijo in zastaranje uporabi „[p]ravo, ki se uporablja za pogodbo“, je treba ugotoviti, da se te določbe ne uporabijo za izpodbojne tožbe, za katere se uporabita člena 4 in 13 Uredbe št. 1346/2000. Ti določbi sta namreč *lex specialis* v primerjavi z Uredbo Rim I in ju je treba razlagati v povezavi s cilji, ki jih uresničuje Uredba št. 1346/2000.

47 Ker člen 13 Uredbe št. 1346/2000 nikakor ne razlikuje med določbami materialnega prava in procesnimi določbami in, natančneje, ne vsebuje nobenega merila, na podlagi katerega bi bilo mogoče opredeliti, kateri izmed rokov so procesni, je treba opredelitev roka kot procesnega ali materialnega roka opraviti na podlagi *lex causae*.

48 Vendar kot je v bistvu poudarila Komisija, tudi če bi bilo treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da so roki, ki so na podlagi *lex causae* opredeljeni kot procesni, izključeni s področja uporabe tega člena, bi ta razlaga pomenila samovoljno diskriminacijo na podlagi teoretičnih modelov držav članic.

Poleg tega in neodvisno od vprašanja, ali je treba za ugotovitev procesne ali materialne lastnosti roka uporabiti *lex fori concursus* ali *lex causae*, bi bila navedena razlaga v očitnem nasprotju s splošno razlago člena 13 Uredbe št. 1346/2000.

49 V teh okoliščinah je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da se izjema, ki jo določa, nanaša tudi na zastaralni rok, rok za vložitev izpodbojne tožbe in prekluzivni rok, ki ga določa *lex causae*.

Tretje vprašanje

50 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba obličnostne predpise za uveljavljanje izpodbojne tožbe presojati po *lex causae* ali po *lex fori concursus*.

51 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da besedilo člena 13 Uredbe št. 1346/2000 ne vsebuje nobene navedbe, na podlagi kateri bi bilo mogoče obličnostna pravila izključiti s področja uporabe te določbe.

52 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 85 sklepnih predlogov, so obličnostna pravila lahko materialna ali procesna. Natančneje, glede avstrijskega prava je tako mogoče šteti, da obveznost iz člena 43(2) IO, da je treba izpodbojno tožbo vložiti v roku enega leta od uvedbe postopka zaradi insolventnosti, ne pomeni le olajšanja dokazovanja spoštovanja tega roka, ampak je tudi materialni pogoj, določen za uveljavljanje take tožbe.

53 Iz ugotovitev, navedenih v točkah od 45 do 48 te sodbe, ki jih je mogoče uporabiti tudi v okviru obravnave tretjega vprašanja, je razvidno, da člen 13 Uredbe št. 1346/2000 nikakor ne razlikuje med določbami materialnega prava in procesnega prava.

54 Poleg tega so lahko formalni pogoji, določeni za zahtevke za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja, namenjeni varstvu javnega interesa, kot je interes zagotovitve zadostne seznanjenosti s temi zahtevki zaradi legitimnih pričakovanj ne zgolj oseb, proti katerim so bili ti zahtevki vloženi, ampak tudi tretjih pridobiteljev blaga, ki je predmet teh zahtevkov. Kot je razvidno iz uvodne izjave 24 Uredbe št. 1346/2000, je namen izjem od uporabe *lex fori concursus*, vključno z izjemo iz člena 13 te uredbe, zaščita legitimnih pričakovanj in pravne varnosti v državah članicah, ki niso tiste, v katerih so bili uvedeni postopki.

55 Ker se določbe Uredbe Rim I, kot je razvidno iz točke 46 te sodbe, ne uporabijo za postopek v glavni stvari, je treba torej za opredelitev določenega pravila kot formalnega pravila ter določitev ciljev, ki jih uresničuje to pravilo, uporabiti *lex causae*. Razlaga člena 13 Uredbe št. 1346/2000 v smislu, da je treba pravila, ki so na podlagi *lex causae* opredeljena kot formalna pravila, izključiti s področja uporabe tega člena, bi ponovno pomenila samovoljno diskriminacijo na podlagi teoretičnih modelov držav članic, pri čemer bi bila v nasprotju s splošno razlago tega člena.

56 Glede na navedeno je treba na tretje vprašanje torej odgovoriti, da je treba obličnostne predpise za uveljavljanje izpodbojne tožbe za namene uporabe člena 13 Uredbe št. 1346/2000 presojati po *lex causae*.

Stroški

57 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Člen 13 Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti je treba razlagati tako, da se uporablja, če je izplačilo denarnega zneska – ki ga upravitelj v postopku zaradi insolventnosti izpodbija – ki je bil zarubljen pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti, izvedeno šele po uvedbi tega postopka.**

2. **Člen 13 Uredbe št. 1346/2000 je treba razlagati tako, da se izjema, ki jo določa, nanaša tudi na zastaralni rok, rok za vložitev izpodbojne tožbe in prekluzivni rok, ki ga določa pravo, ki se uporabi za dejanje, ki ga izpodbija upravitelj.**

3. **Obličnostne predpise za uveljavljanje izpodbojne tožbe za namene uporabe člena 13 Uredbe št. 1346/2000 določa pravo, ki se uporabi za dejanje, ki ga izpodbija upravitelj.**

Podpisi